

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 18.02.2026
Sayı : 1694

10/3813

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Çin menşeli BYD firması ile Türkiye’de yatırım yapılması amacıyla imzalanan anlaşma kapsamında sağlanan gümrük vergisi muafiyetleri ile yatırım, üretim ve istihdam taahhütleri arasında denge kurulup kurulmadığına ilişkin belirsizlikler bulunmaktadır. Yatırım henüz fiilen hayata geçmemişken ithalata dayalı ticari avantaj sağlanması; kamu maliyesi, yerli otomotiv sanayisi ve rekabet dengeleri açısından denetlenmesi gereken bir süreci ortaya çıkarmıştır. Sağlanan teşviklerin mali boyutu, yatırımın gerçekleşme düzeyi, alınan teminatların yeterliliği, uygulanacak yaptırımların caydırıcılığı ve sözleşmenin hukuki çerçevesinin kamu yararını koruyup korumadığı hususlarının açıklığa kavuşturulması amacıyla Anayasa’nın 98. Maddesi ve TBMM İçtüzüğü’nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ve teklif ederiz.10.02.2026

İZZET KARASU
Sivas Mv.

Ümit Özble
İzmir Mv.

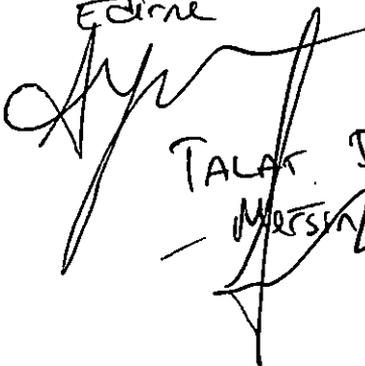

Şeref ARPACI
Denizli Milletvekili

Özgül Erdem İnceoğlu
Dr. Zehra
Zeynep

Ayhan BAKUR
Adana Mv.

Hilmet Yalın HAUCI
Isparta Mv.

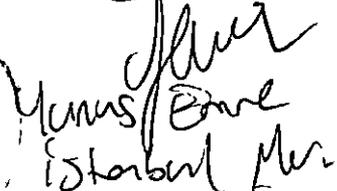
Ahmet Bora YAZGAN
Edirne

TALAT DINCER
Mersin Mv.

Özgül Çeyhan
Gaziantep Mv.

Servet Mullaoglu
Hatay Mv.
Sakir

Yunus Emre
İstanbul Mv.

GEREKÇE

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile dünyanın en büyük elektrikli araç üreticilerinden biri olan Çin menşeli BYD firması arasında Temmuz 2024'te Türkiye'de yatırıma yönelik bir anlaşma imzalanmıştır. Söz konusu anlaşma kapsamında BYD, Manisa'da otomobil üretim tesisi kurma taahhüdü karşılığında ilave gümrük vergilerinden muaf tutulmuştur. Kamuoyuna yapılan açıklamalara göre yatırımın yaklaşık 1 milyar ABD doları tutarında olması, yıllık 150 bin araç kapasiteli elektrikli ve şarj edilebilir hibrit otomobil üretimini kapsaması ve sürdürülebilir mobilite teknolojilerine odaklanan bir AR-GE merkezi içermesi öngörülmektedir. Üretimin 2026 yılı sonunda başlaması ve yatırımın tamamlanmasıyla birlikte 5 bin kişiye kadar doğrudan istihdam sağlanması hedeflenmiştir.

Ancak yatırım anlaşmasının ilan edilmesinden bu yana geçen süreye rağmen Manisa'da söz konusu projeye ilişkin altyapı, inşaat, kamulaştırma veya üretim hazırlıklarına dair kamuoyuna yansıyan somut bir ilerleme bulunmamaktadır. Buna karşın, BYD firmasının Türkiye pazarına yönelik araç ithalatını sürdürdüğü, ilave gümrük vergisi muafiyetinden yararlanarak pazardaki varlığını hızla artırdığı bilinmektedir. Bu durum, yatırım henüz fiilen hayata geçirilmeden sağlanan ticari avantajların, yatırım taahhütleriyle orantılı olup olmadığına ilişkin ciddi soru işaretleri doğurmaktadır.

Özellikle otomotiv sektörünün Türkiye ekonomisi açısından stratejik önemi, yüksek ithalat bağımlılığı ve cari açık üzerindeki etkisi dikkate alındığında; yatırım karşılığı sağlanan gümrük vergisi muafiyetlerinin yerli üreticiler aleyhine rekabet dengesini bozup bozmadığının, sektörel etkilerinin ve kamu maliyesi üzerindeki yükünün ayrıntılı biçimde incelenmesi gerekmektedir. Ayrıca, yatırımın gecikmesi veya hiç gerçekleşmemesi ihtimaline karşı alınan teminatların yeterliliği, teşvik mevzuatı kapsamında öngörülen yaptırımların caydırıcılığı ve bu yaptırımların fiilen uygulanabilirliği de belirsizliğini korumaktadır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanı tarafından yapılan açıklamalarda yatırımın teşvik mevzuatı kapsamında izlendiği ve taahhütlerin yerine getirilmemesi hâlinde mevzuatta öngörülen yaptırımların uygulanacağı ifade edilmekle birlikte, bu yaptırımların kapsamı, zamanlaması ve kamu zararını telafi edecek nitelikte olup olmadığı konusunda Meclis'e sunulmuş açık ve denetlenebilir bir çerçeve bulunmamaktadır. Bunun yanında, BYD ile imzalanan yatırım anlaşmasında taraflar arasında doğabilecek uyuşmazlıkların hangi yargı mercileri tarafından çözüme kavuşturulacağı, Türk yargısının yetkisinin korunup korunmadığının ve uluslararası tahkim mekanizmalarının kamu aleyhine sonuçlar doğurabilecek biçimde düzenlenip düzenlenmediğinin de açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Kamu kaynaklarıyla sağlanan teşvikler, vergi muafiyetleri ve ticari ayrıcalıklar; yatırım, üretim, teknoloji transferi ve istihdam hedefleriyle doğrudan bağlantılı olmak zorundadır. Bu bağlamda, BYD'ye sağlanan avantajların yatırım süreciyle uyumlu biçimde yürütülüp yürütülmediğinin, denetim mekanizmalarının etkinliğinin ve kamu yararının korunup korunmadığının Meclis denetimi yoluyla ortaya konulması zorunlu hâle gelmiştir.

Bu nedenlerle, BYD ile yapılan yatırım anlaşması çerçevesinde sağlanan gümrük vergisi muafiyetlerinin mali boyutunun, yatırım ve istihdam taahhütlerinin gerçekleşme düzeyinin, alınan teminatların ve uygulanacak yaptırımların yeterliliğinin, sözleşmenin hukuki rejiminin ve söz konusu sürecin yerli otomotiv sanayisi ile kamu maliyesi üzerindeki etkilerinin tüm yönleriyle araştırılması amacıyla bir Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.

